
Rys historyczny

Początki działalności sanitarnej i przeciwepidemicznej byłego województwa katowickiego wiązać należy z postanowieniem działającej na Górnym Śląsku Naczelnej Rady Ludowej, która w 1922 roku, na wniosek ówczesnego Naczelnika Wydziału Zdrowia Publicznego - dr J. Rostka, powołała Wojewódzki Zakład Badania Żywności. Zakład ten, zlokalizowany w Pszczynie, posiadał 3 oddziały: żywnościowy, hydrologiczny i toksykologiczny.

W 1932 roku zakończono budowę gmachu w Katowicach przy ulicy Raciborskiej 39, do którego przeniesiono z Pszczyny działający tam Zakład, i w którym zlokalizowano również działalność bakteriologiczną i epidemiologiczną, koordynowaną wówczas przez Państwowy Zakład Higieny w Warszawie.

W roku 1936 Sejm Śląski uchwalił ustawę przekształcającą dotychczasowy Wojewódzki Zakład Badania Żywności i Przedmiotów Użytku w Wojewódzki Zakład Higieny w Katowicach. Zakład ten działał na obszarze województwa śląskiego oraz części województwa kieleckiego, łącznie z Częstochową i Zawierciem.

Do jego zadań należało:

- prowadzenie badań bakteriologiczno - serologicznych, chemicznych, farmakognostycznych, epidemiologicznych itp. dla użytku władz wykonujących administrację sanitarną,
- wykonywanie czynności zleconych w zakresie administracji sanitarnej przy zwalczaniu chorób zakaźnych i dozorce nad artykułami żywności,
- prowadzenie badań naukowych w zakresie higieny publicznej,
- szkolenie fachowego personelu zatrudnionego w administracji sanitarnej.

Wojewódzki Zakład Higieny posiadał działy: epidemiologiczny, farmaceutyczny, badania żywności i przedmiotów użytku, higieny pracy, a także oddziały weterynaryjny i wodny.

Administrację sanitarną sprawowały wówczas tzw. władze administracji ogólnej. Sprawami tymi zajmowali się: wojewodowie za pośrednictwem wydziałów zdrowia, starostowie za pośrednictwem lekarzy powiatowych, organy samorządu miejskiego za pośrednictwem lekarzy miejskich. Lekarze powiatowi i miejscy mieli do pomocy kontrolerów sanitarnych.

Po wyzwoleniu, już 31 stycznia 1945 roku, gmach Wojewódzkiego Zakładu Higieny w Katowicach wznowił działalność w pełnym zakresie.

Do roku 1952 Zakład ten działał jako filia Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie. W roku 1952 utworzono Wojewódzką Stację Sanitarno - Epidemiologiczną, łącząc agendy filii PZH i Oddziału Sanitarno - Epidemiologicznego wchodzącego w skład Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia. Utworzono również miejskie i powiatowe stacje sanitarno - epidemiologiczne.

Przekształcenie struktury służby sanitarno - epidemiologicznej zakończone zostało w roku 1954, kiedy to dekretem z dnia 14 sierpnia powołano Państwową Inspekcję Sanitarną. Utworzone wówczas organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Państwowi Wojewódzcy, Miejscy i Powiatowi Inspektorzy Sanitarni) stały się organami administracji państwowej, zaś istniejące stacje sanitarno - epidemiologiczne zostały ich aparatami pomocniczymi.

Zmiany podziału administracyjnego kraju doprowadziły do zmniejszenia ilości stacji sanitarno - epidemiologicznych na terenie województwa katowickiego - do 13, które weszły w skład Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej jako jej placówki terenowe. Terenowymi stacjami sanitarno - epidemiologicznymi kierowali Państwowi Terenowi Inspektorzy Sanitarni podlegli Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi w Katowicach. Spowodowało to pożądaną koncentrację specjalistycznych kadr i aparatury oraz umożliwiło osiągnięcie pełnej samodzielności w działaniach merytorycznych.

W styczniu 1999 roku, w wyniku kolejnej reformy administracyjnej kraju, Wojewódzkie Stacje Sanitarno - Epidemiologiczne w Bielsku - Białej i Częstochowie zostały przekształcone w Działy Zamiejscowe Śląskiej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Katowicach. Od 10 maja 2001 roku zmieniły one nazwę na Oddziały Zamiejscowe.

W roku 2003 roku Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach realizując założenia planu restrukturyzacji Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa śląskiego dostosował strukturę organizacyjną

Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Katowicach do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 września 2002 roku w sprawie organizacji i sposobu działania stacji sanitarno - epidemiologicznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1342).

Z dniem 15 marca 2003 roku likwidacji uległ Oddział Zamiejscowy w Bielsku - Białej. Na bazie zlikwidowanego Oddziału została utworzona Graniczna Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Bielsku - Białej. Oddział Zamiejscowy w Częstochowie zakończył działalność z dniem 31 lipca 2003 roku i został włączony w strukturę Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Częstochowie.

Kolejnym etapem zmian była restrukturyzacja bazy laboratoryjnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa śląskiego, która zakładała utworzenie zintegrowanego laboratorium obejmującego laboratoria Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Katowicach oraz Powiatowych Stacji Sanitarno - Epidemiologicznych w Bytomiu, Częstochowie, Dąbrowie Górniczej, Gliwicach, Tychach i Żywcu. Powyższe laboratorium wykonuje badania w ramach urzędowej kontroli żywności i wody.

Na terenie województwa śląskiego nadzór sanitarny prowadzą obecnie Wojewódzka Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Katowicach oraz 20 Powiatowych Stacji Sanitarno - Epidemiologicznych: Bielsko - Biała, Bytom, Chorzów, Cieszyn, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Katowice, Kłobuck, Lubliniec, Myszków, Racibórz, Ruda Śląska, Rybnik, Sosnowiec, Tychy, Wodzisław Śląski, Zawiercie i Żywiec.